

سؤال

جەننەت ۋە دوزاخ ھازىر مەۋجۇتۇمۇ؟ ياكى ئۇ ئىككىسى تېخى يارىتىلمىغانمۇ؟ بۇ ھەقتە تەپسىلى چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمىز.

تەپسىلى جاۋاب

بارلىق گۈزەل مەدھىيىلەر ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر.

ئەھلى سۈننەت ۋەلجامائە ئالىملىرى جەننەت بىلەن دوزاخنىڭ يارىتىلىپ بولغانلىقى، ھازىر بار ئىكەنلىكىگە بىردەك ئىتتىپاق كەلگەن،بۇ ھەقتە قۇرئان-ھەدىستە بايان قىلىنغان دەلىللەرنىڭ كۆپلۈكىدىن ھېچ كىشى بۇنىڭدىن شەك قىلمايدۇ.

قۇرئان كەرىمدىن دەلىللەر:

تَاللّٰهِ تَانَالَا جَهَنَّمَ هَاقِقْدَهُ مُؤَدَّاق دِبْكَهٖ: وَسَارِعُوْا اِلَىٰ مَغَا۟فِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ ۚ وَجَنَّةٍۭ عَرْضُهَا السَّمٰوٰتُ وَالْاَرْضُ ۚ ضُۢرُّۙ اُعِدَّتْ ۙ

لِّلْمُتَّقِيْنَ تَهْرَجِسْمِسى: پەرۋەردىگار بىڭلارنىڭ مەغپىرىتىگە ۋە تەقۋادارلار ئۈچۈن تەييارلانغان، كەڭلىكى ئاسمان - زېمىنچە

كېلىدىغان جەننەتكە ئالدىراڭلار [سۇرە ئال-ئىمران 133-ئايەت].

يَهَنه بىر ئايەتتە ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: سَابِقُوا إِلَىٰ مَغَافِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ ۖ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۚ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۚ تەرجىمىسى: پەرۋەردىگار رىڭلارنىڭ مەغپىرىتىنى، كەڭلىكى ئاسمان - زېمىندەك كېلىدىغان جەننەتنى قولغا كەلتۈرۈڭلار، ئۇ جەننەت ئاللاھقا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبەرلىرىگە ئىمان ئېيتقانلارغا تەييارلانغان [سۈرە ھەدىد 21-ئايەت].

يَهْنَهُ بَرِّ ثَايَهتته مُؤْدَاق دَهيدۇ: وَلَقَدْ رَءَاهُ نَزًّا لَّهُ أَخًّا رَى ۱۳ عِنْدَ سِدْرَةِ الْاَلَمْتَهَى ۱۴ عِنْدَهَا جَنَّةُ اَلْمَأْمَأَى وَى تَهَرَجِمسى: نۇ
جَبْرِئِلْنى هَهَقِيقَهتَه ن ئككِنچى قَبْتِم سِدْرَهتۇلمۇنتَه هَا دَهْرِخِنىڭ يَبْنِدَا كۆردى. جَهْنَهتۇلمەئۇا بولسا سِدْرَهتۇلمۇنتَه هَانىڭ
يَبْنِيدۇر [سۇرَه نَهچم 13-14-15 - ثَايَهتله].

ئاللاھ تائالا جەھەننەم توغرىسىدا مۇنداق دەيدۇ: فَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَوَسَّعَتْ عَلَيْهِ أَسْرَارُهُ يَشَاءُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنْهَا فِي أَنْفُسِكُمْ يَوْمَ تُبْعَثُونَ ۚ ﴿٢٤﴾ سۈرە بەقەرە 24-
 ئايەت]. يۇقىرىدىكى ئايەتلەر جەننەت بىلەن دوزاخنىڭ ھازىرقى مەۋجۇت ئىكەنلىكىنىڭ دەلىلىدۇر.

ھەدىس شېرىپتىن دەلىللەر:

ئىمام بۇخارى ۋە مۇسلىم ئەنەس رەزىيەللاھۇئەنھۇدىن بايان قىلغان ھەدىستە: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام سىدرەتۇلمۇنتەھا دەرىخىنى كۆردى. سىدرەتۇلمۇنتەھانىڭ يېنىدا جەننەتۇلمەئۋانى كۆردى، دېيىلگەن. مەزكۇر ھەدىسنىڭ ئاخىرىدا: **جەبرائىل مېنى سىدرەتۇلمۇنتەھانىڭ يېنىغا ئېلىپ كەلدى، ئۇ دەرەخنى تۈرلۈك رەڭلەر ئوراپ تۇرۇپتۇ. مەن ئۇ رەڭلەرنى بىلەلمىدىم. ئاندىن جەننەتكە كىردىم، جەننەتنىڭ تورۇسلىرى مەرۋايىت، توپىلىرى مىسىك-ئەمبەردىن ئىكەن دەيدۇ.**

ئابدۇللاھ ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇئەنھۇدىن بايان قىلغان ھەدىستە پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: **سىلەرنىڭ بىرىڭلار ۋاپات بولغاندا، ئۇنىڭغا ئەتتىگەن-ئاخشامدا تۇرىدىغان ئورنى كۆرسىتىلىدۇ، جەننەت ئەھلى بولسا جەننەتتىن، دوزاخ ئەھلى بولسا دوزاختىن ئۆزىنىڭ ئورنىنى كۆرىدۇ ۋە ئۇ كىشىگە: ئاللاھ قىيامەت كۈنى سېنى قەبرىدىن قوزغىغانغا قەدەر بۇ سېنىڭ ئورنىڭ، دېيىلىدۇ.** [بۇخارىدا 1290 - ھەدىس، مۇسلىمدا 5111-ھەدىس].

بەرا ئىبنى ئازىب رەزىيەللاھۇئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ئۇزۇن ھەدىستە: **ئاسمان تەرەپتىن بىر چاغرىغۇچى، مېنىڭ بەندەم راست سۆزلىدى، ئۇنىڭغا جەننەتنىڭ بىساتلىرىدىن سېلىڭلار ۋە جەننەتنىڭ راھەتلىك خۇش-پۇراقلىرى ئۇنىڭغا يېتىپ تۇرىشى ئۈچۈن قەبرىسىدىن جەننەتكە ئىشىك ئېچىڭلار دەپ ئىدا قىلىدۇ.** [بۇ ھەدىسنى ئىبنى قەييىم ۋە شەيخ ئالبانى سەھىھ دەپ قارايدۇ].

ئابدۇللاھ ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستە پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دەيدۇ: **مەن جەننەتنى كۆردۈم ۋە ئۇ يەردە بىرساپ ئۈزۈم يېدىم، ئەگەر ئۇ ئۈزۈمدىن ئىلىشقا مۇيەسسەر بولغان بولسام سىلەر ئۇنىڭدىن يىگىنىڭلەردە دۇنيانىڭ ھالاۋەتلىرى بىر چەتتە قالغانبولاتتى. دوزاخنى كۆردۈم، مەن بۈگۈنكى كۈنگىچە ئۇنداق قورقۇنۇچلۇق مەنزىرىنى كۆرۈپ باقمىدىم....** [بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايىتى].

ئەنەس رەزىيەللاھۇئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستە پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دەيدۇ: **مېنىڭ جېنىم قولىدا بولغان زات بىلەن قەسەمكى! ئەگەر سىلەر مەن كۆرگەن مەنزىرىلەرنى كۆرگەن بولساڭلار، ئاز كۈلۈپ كۆپ ياش تۆككەن بولاتتىڭلار. دېگەندە، ساھابىلار: ئى ئاللاھنىڭ رەسۇلى! نېمىلەرنى كۆردىڭ؟ دېيىشتى. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام: جەننەت بىلەن دوزاخنى كۆردۈم، دېدى. [مۇسلىم رىۋايىتى 646-ھەدىس].**

ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستە پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: **ئاللاھ تائالا جەننەت بىلەن دوزاخنى ياراتقان ۋاقىتتا، جىبرائىل ئەلەيھىسسالامنى جەننەتكە ئەۋەتىپ، سەن جەننەتكە بېرىپ جەننەت ئەھلى ئۈچۈن ئۇيەردە تەييارلانغان نەرسىلەرگە قاراپ باققىن دېدى. جىبرائىل ئەلەيھىسسالام جەننەتكە كېلىپ، جەننەتتە ئاللاھ تائالا مۆمىنلەرگە تەييارلىغان نەرسىلەرنى كۆرگەندىن كېيىن، ئاللاھ تائالانىڭ ھوزۇرىغا كېلىپ: سېنىڭ ئۇلۇغلىقىڭ بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، جەننەتنى ئاڭلىغان ھەر قانداق كىشى ئۇ يەرگە كىرىدۇ دېدى. ئاللاھ تائالا جەننەتنى كىشىلەر ياقىتۇرمايدىغان، ئىجرا قىلىش قېيىن تۇيۇلىدىغان ئىشلار بىلەن ئورۇۋىتىشكە بۇيرىدى ۋە جىبرائىل ئەلەيھىسسالامنى سەن قايتىدىن جەننەتكە بېرىپ، جەننەت ئەھلى**

ئۈچۈن ئۇيەردە تەييارلانغان نەرسىلەرگە قاراپ باققىن دېدى. جىبرائىل ئەلەيھىسسالام قايتىدىن جەننەتكە كەلگەندە، جەننەتنىڭ كىشىلەر ياقىتۇرمايدىغان، ئىجرا قىلىش قېيىن تۇيۇلىدىغان ئىشلار بىلەن ئورۇۋىتىلگەنلىكىنى كۆرۈپ، ئاللاھ تائالانىڭ ھوزۇرىغا كېلىپ: سېنىڭ ئۇلۇغلىقىڭ بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، بۇ ھالەتتە جەننەتكە ھېچ بىر كىشىنىڭ كىرەلمەي قېلىشىدىن ئەنسىرەيمەن دېدى. ئاللاھ تائالا جىبرائىل ئەلەيھىسسالامنى دوزاخقا ئەۋەتىپ: سەن دوزاخقا ۋە دوزاخ ئەھلى ئۈچۈن ئۇيەردە تەييارلانغان نەرسىلەرگە قاراپ باققىن دېدى. جىبرائىل ئەلەيھىسسالام بېرىپ قارىسا، دوزاخنىڭ بەزىسى بەزىسىگە گىرەلىشىپ لاۋۇلداپ تۇرۇپتۇ، جىبرائىل ئەلەيھىسسالام ئاللاھ تائالانىڭ ھوزۇرىغا كېلىپ: سېنىڭ ئۇلۇغلىقىڭ بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، دوزاخنى ئاڭلىغان ھەر قانداق كىشى ئۇيەرگە كىرمەيدۇ دېدى. ئاللاھ تائالا دوزاخنى كىشىلەر ياقىتۇرىدىغان، كۆڭۈل خائىشى ئىتتىلىدىغان ئىشلار بىلەن ئورۇۋىتىشكە بۇيرىدى ۋە جىبرائىل ئەلەيھىسسالامنى سەن قايتىدىن دوزاخقا بېرىپ، دوزاخ ئەھلى ئۈچۈن ئۇيەردە تەييارلانغان نەرسىلەرگە قاراپ باققىن دېدى. جىبرائىل ئەلەيھىسسالام قايتىدىن بارغاندىن كېيىن، ئاللاھ تائالانىڭ ھوزۇرىغا كېلىپ: سېنىڭ ئۇلۇغلىقىڭ بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، ھېچبىر كىشىنىڭ نىجات تاپالماسىتىن دوزاخقا كىرىپ كېتىشىدىن ئەنسىرەيمەن، دېدى. [تىرمىزى رىۋايىتى].

بۇ مەزمۇندىكى ھەدىسلەر ناھايىتى كۆپ. ئىمام بۇخارىي ئۆزىنىڭ سەھىھ كىتابىدا ئايرىم بىر بۆلۈم تۈزۈپ: ئۇنى "جەننەتنىڭ سۈپىتى ۋە جەننەت يارىتىلغاندۇر" دېگەن نام بىلەن ئاتىدى ۋە مەزكۇر بۆلۈمدە يۇقىرىدا بايان قىلىنغان ھەدىسلەرنى بايان قىلدى ۋە ۋاپات تاپقۇچى قەبرىسىگە قويۇلغاندىن كېيىن، ئاللاھ ئۇنىڭغا جەننەتتىن ياكى دوزاختىن بولغان ئورنى كۆرسىتىلىدۇ دېگەن ھەدىسنى بايان قىلدى.

دېمەك؛ ئىنسان ئۈچۈن ياراتقۇچىسىغا ئىتائەت قىلىپ، جەننەتكە كېرىشكە ئائىل بولۇشى ئۈچۈن تائەت-ئىبادەتكە تىرىشىشى، شۇنداقلا جەھەننەمنىڭ دەھشەتلىك ئازابلىرىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن گۇناھ-مەسىيەتتىن قول ئۈزۈشلا قالدى.

ھەممىدىن توغرىنى بىلگۈچى ئاللاھتۇر.

بۇ ھەقتە تېخىمۇ كۆپرەك مەلۇماتقا ئېرىشىش ئۈچۈن، "شەرھى ئەقىدەتۇت تەھاۋىيە" نىڭ 1-توم 475-بەتكە، شەيخ ئۆمەر ئەشقەرنىڭ "جەننەت ۋە دوزاخ" ناملىق ئەسىرىنىڭ 13-18-بەتكىچە مۇراجىئەت قىلىسۇن.

تەكشۈرۈپ بېكىتكۈچى: نىزامىدىن تەمكىنى